Journal of Surgery
[Jurnalul de Chirurgie]

History of Surgery Open Access

Prof. dr. Gheorghe Plăcințeanu (1894-1982), chirurg european și organizator sanitar în medicina românească interbelică

Dana Baran
"Grigore T. Popa" University of Medicine and Pharmacy, Iasi – Romania

Abstract. ***[Prof. Dr. Gheorghe Plăcințeanu (1894-1982), a European surgeon and sanitary organiser in interwar Romanian medicine]*** Professor Plăcințeanu was born in the family of a veterinarian, in a small Moldavian borough, at the end of the 19th century. He studied medicine at the Faculty of Medicine of the Iași University and specialised in general surgery, and particularly in obstetrics and gynecology, not only in Iași but also in famous medical European centers such as Berlin, Paris and Vienna. Not long ago, in the '1920s, obstetrics and gynecology had been associated as a discipline in medical education and practice and Plăcințeanu supported the development and modernisation of both obstetric and gynecological surgery in Iași. He insisted on the importance of asepsia and anesthesia, on the endocrine control of female physiology and pathophysiology, on various surgical techniques such as vaginal hysterectomy etc. He went through the entire hierarchy of higher education, from preparator (*demonstrator*) to professor (1914-1942), as well as through all stages of training in the healthcare network, from medical student (*extern*), to primary doctor (*senior specialist*), head of clinic, hospital director and manager (*epitrope*) in the "St. Spiridon" Administration Board (*Epitropy*). Besides his skills in medical practice and teaching, Plăcințeanu proved to be an excellent organiser of medical institutions, able to upgrade and adapt them to specific medical goals and university needs.Such an example was *the Hospital of the Social Insurance House* in Iași, he conceived and the construction of which he closely supervised, untill its inauguration on June 4, 1943. Other remarkable capacities were proven during his mandate of *Spiridonia* management from 1940 to 1944, i.e. during World War II. In fact Dr. Plăcințeanu efficiently participated in both World Wars and his merits were rewarded by the Royal Romanian government. Unfortunately, in its first decade, Romania's communist leadership harshly punished him and his family.Consequently, this tenured professor was unexplicably fired on January 31,1949, left Iași and could only continue his medical and clinical management activities in Bucharest.

Keywords: Gheorghe Plăcințeanu, obstetrics-gynecology, Faculty of Medicine, Iași – Romania

Repere biografice. Gheorghe Plăcințeanu a fost un remarcabil chirurg și un însemnat organizator sanitar din România interbelică, lucrând la Iaşi şi

Corresponding author: Dana Baran dana_baran@yahoo.com

Received September 9, 2022; **Accepted September 29**, 2022, Published December 30, 2022
Citation: Baran Dana. Prof. Dr. Gheorghe Plăcințeanu (1894-1982), a European surgeon and sanitary organiser in interwar Romanian medicine. Journal of Surgery [Jurnalul de chirurgie]. 2022; 18 (4): 309 -339. [Article in Romanian]. DOI:10.7438/JSURG.2022.04.09
Copyright: © 2022 Dana Baran. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Bucureşti, dar şi în centre medicale mai mici. (Fig. 1) A pornit de pe melegurile Moldovei, unde a şi trăit cea mai mare parte a vieții. S-a născut la Dorohoi în 13 august 1894, ca al doilea fiu al medicului veterinar Ioan Plăcinţeanu, originar din ţinutul Neamţului. Acesta studiase la Şcoala Superioară de Medicină Veterinară din București, teza sa de licență abordând tema „Turbarea la câni. Simptomatologia diferitelor feluri de turbare, îndeosebi a turbărei mute (fără furie); şi mijlocele trebuincioase pentru a opri turbarea oamenilor şi a animalelor prin muşcăturile cânilor turbaţi”. (Bucureşti:Tipografia Moderna, Grigorie Luis, 1885).

Ulterior în familie s-a născut și o fată, Ecaterina. Când Gheorghe Plăcințeanu avea cinci ani, au plecat cu toții la Bârlad, unde tatăl fusese mutat cu serviciul. Acolo şi-au început cursurile primare fraţii Ion şi Gheorghe Plăcinţeanu, la Şcoala de Aplicaţie a Şcolii Normale de băieţi, continuând apoi alți câțiva ani la renumitul Liceu „Gheorghe Roşca Codreanu” (1,2).

În 1908, Familia Dr. Ioan Plăcinţeanu a venit în Iaşi, iar fraţii Ion şi Gheorghe au urmat studiile la Liceul Național, unde, în 1911, respectiv 1912, au dat Bacalaureatul. Gheorghe s-a înscris imediat la Facultatea de Medicină a Universității ieșene, în timp ce Ion, fratele mai mare, frecventa deja Facultatea de Ştiinţe.În 1912, însă, tatăl lor, medicul I. Plăcinţeanu, a decedat, familia rămânând fără un sprijin material substanţial. În condițiile date, fiica cea mică, Ecaterina, va absolvi o școală în cadrul Căilor Ferate Române și va lucra în acest sector. Cei doi fraţi vor termina cursurile universitare cu bine. (3,4)

Formarea medicală

La Facultatea de Medicină din Iaşi, Gheoghe Plăcinţeanu a avut șansa unor profesori valoroși, ca, de pildă: Nicolae Zaharescu-Caraman (Neculai Zaharescu-Karaman), la obstetrică; Ion Tănăsescu, la Anatomie și Chirurgie; Francisc Rainer, la Anatomie; Nicolae Leon, la Parazitologie şi Istorie Naturală; Emil Puşcariu, la Histologie; Constantin Thiron, la Patologie Generală; Constantin Bacaloglu, la Patologie Internă; Corneliu Şumuleanu, la Chimie Medicală şi Biologică; George Bogdan, la Medicină Legală; Alexandru Slătineanu, la Bacteriologie; Dumitru Manolescu, la Oftalmologie; Socrate Lalu, la Farmacologie; Constantin I. Parhon, la Boli Mintale şi Nervoase. (4,5)

Student fiind, Plăcinţeanu a efectuat Serviciul Militar în 1915 la Compania IV Sanitară, Iași. La începutul lui septembrie 1916, după intrarea României în Marele Război, a fost mobilizat la Corpul IV de armată sanitar, ca medic sublocotenent. După campania din 1916-1918, a avut statut de medic căpitan în rezervă.

Odată cu înfăptuirea Marii Uniri în 1918, a fost detaşat în Basarabia, unde, în cadrul Spitalului din Chişinău, îndrumat de Dr. Zaharia Chircorov, maestru în arta moșitului, a început specializarea în obstetrică. Similar colegilor de generație, abia în 1920, atunci când tulburările antrenate de Marele Război s-au mai atenuat, Gh. Plăcinţeanu a obținut titlul de doctor în medicină și chirurgie, fiind numit asistent la Clinica a II-a Chirurgie a Universității din Iași, la 01.03.1920, prin Decret de Ministru (D.M.) Nr. 22.510/1920. Totuși primii ani i-a petrecut pe mai departe la Chișinău, unde a lucrat, din 1920, ca medic secundar prin concurs la Maternitatea din oraș. În același an, a trecut ca medic secundar la Spitalul „Regina Maria” din Chișinău, unde a lucrat scurt timp și Prof. Dr. Nicolae Hortolomei. (Fig.2) În acest interval - 1920-1922 inclusiv -, a fost deopotrivă medic legist pe lângă Parchetul de la Chișinău, desemnat prin Înalt Decret Regal (I.D.R.) Nr. 2.619 din 17.6.1920. (1)

Fig. 2. Chișinău. Spitalul „Regina Maria”, constituit după 1918

La 01.09.1922, prin D.M. Nr. 80.866/1922, a fost promovat șef de lucrări la Clinica I Chirurgie a Facultății de Medicină a Universității din Iași, unde îl aștepta chirurgul de

excepție, Prof. Dr. Nicolae Hortolomei (1885-1961). (1)

În plan personal, la Iași, Gh. Plăcinţeanu a întâlnit-o pe Clemansa (Mansi) Barberis, pasionată de muzică, fire sensibilă, cu care s-a căsătorit în vechea capitală a Moldovei, în 22 aprilie 1920. Soţia sa a urmat cursurile Conservatorului de Muzică și Artă Dramatică din Iaşi, la clasa de vioară. Tânăra familie Plăcinţeanu a petrecut la Chişinău doi ani (1920-1922), interval în care (1921) i s-a născut primul copil – Sorana –, viitoare apreciată regizoare de teatru. (3)

Francisc Rainer și Nicolae Hortolomei - pietre de hotar și temelie

În formarea personalității sale de chirurg și profesor, un rol marcant au avut Profesorii Francisc Rainer și Nicolae Hortolomei.

Despre Rainer, Plăcințeanu spunea: „Inovaţiunile sale erau surprizele noastre minunate de fiecare zi. Caetele de consemnare prin desen şi text a ceia ce studentul vede la disecţia anatomică, mulajul în materie argiloasă, redând din memorie particularităţile aşa de stranii şi de variate ale oaselor, proecţiile infinite de documentare în timpul cursurilor, piesele anatomice umede păstrate în lichide transparente, cu aspectul aproape normal al ţesuturilor, corespondenţa studenţilor pentru lămurirea din partea profesorului a chestiilor întunecoase şi spinoase, fixarea chesti[uni]ilor eliminatorii pentru examenul de Anatomie, utilizarea microscopului şi microtomului în cabinetul de lucru al asistenţilor, pentru cercetarea diverselor probleme puse de profesor, introducerea filmului radiologic în sala de disecţie, şedinţele de referate săptămânale, pentru cunoaşterea noutăţilor ştiinţifice din revistele occidentale – acestea toate au fost introduse pentru prima dată în viaţa intimă a institutului anatomic ieşan, de către Fr. Rainer”.

Nicolae Hortololomei, factor determinant în cariera chirurgicală a Doctorului Plăcințeanu, a fost o figură „de maestru de şcoală cu enorme calităţi, de onestitate complectă profesională”. În „personalitatea complectă şi complexă” a fostului maestru, discipolul distingea „câteva laturi de o importanţă deosebită”, pentru un „conducător de şcoală”: „el dă cu lărgime de suflet şi împărtăşeşte elevilor săi tehnica ce o posedă şi în al doilea rând este animat în toate relaţiunile sale cu elevii de cea mai sinceră bunătate şi înţelegere. D-sa posedă cele două calităţi fundamentale ale marilor maeştri, pe deoparte impulsul normal al profesorului de a transmite urmaşilor tehnica şi ştiinţa sa, iar pe de altă parte bunătatea în toate acţiunile sale. Ani de zile la Chişinău, ca chirurg secundar, apoi la Iaşi, ca şef de lucrări în clinica D-sale, mi-am înmulţit cunoştinţele, mi-am modelat firea şi mi-am pregătit cariera viitoare în sfaturile şi impulsurile profesorului *Hortolomei*. De la D-sa am luat baza, de la ceilalţi am suportat numai retuşări.” (6)

Ascensiune profesională

Revenit la Iași în 1923, Plăcințeanu era curând acceptat, în 1925, ca membru al venerabilei Societăți de Medici și Naturaliști, în periodicul căreia -Revista Medico-Chirurgicală- , au văzut lumina tiparului numeroase articole ale sale, multe inspirate din munca alături de Maestrul Hortolomei. (7) O scurtă perioadă, a lucrat la Bârlad (1926-1933) ca medic primar, titlu obținut în 1924. Curând a fost ales epitrop și director general al Spitalului „Elena Beldiman” din localitate (1927-1933).

Docent pentru Chirurgie Obstetricală încă din 01.07.1928 prin Înalt Decret Regal (IDR) Nr. 81.013/1928, conferențiar suplinitor în 1934, a fost confirmat conferențiar definitiv la conferința de Chirurgie Obstetricală, în data de 12.12.1938, prin I.D.R. Nr. 221.309/1939. Cu un larg orizont profesional, a fost în egală măsură medic balneolog - Dosar Nr. 418, cu D.M. Nr.1.294-1929.

După 1933 s-a înapoiat la Iași, unde a exercitat funcția de medic primar definitiv și director al Spitalului Casei Asigurărilor Sociale (1933-1939), ca și aceea de medic primar al Institutului „Grigore Ghica Vodă” (Institutul Artei Obstetricale) din Iași (1936-1947). (Fig.3-4) Institutul Gregorian, ce funcționa încă din 1852 – astăzi Maternitatea „Cuza-Vodă” -, era condus de Prof. Dr. Nicolae Zaharescu-Karaman (1881-1939), șeful catedrei de Clinică și teorie obstetricală, care, ca bun specialist și organizator, modernizase obstetrica la Facultatea de Medicină ieșeană: a adus la zi sala de operații și a format o școala valoroasă prin discipolii săi, viitori eminenți profesori, ca, de exemplu Eugen Aburel,

Gheorghe Plăcințeanu și Vasile Dobrovici, printre alți specialiști. În spiritul vremii, Prof.Zaharescu-Caraman a lărgit orizontul obstetricii, corelând-o cu endocrinologia și ginecologia, interesându-se de rolul coloizilor în biologia sarcinii, ca și de sistemul reticulo-endotelial. (3,5)

Fig.3. Iași. Fosta Maternitate „Ghica Vodă" – (inițial Institutul Gregorian)

Fig.4. Iași. Spitalul „Sf. Spiridon".Palatul Clinicilor Chirurgicale (1933)

După plecarea Profesorului Karaman la București, postul a fost suplinit temporar, din 1 decembrie 1934, de Prof. Dr. Paul Anghel. Numirea Docentului Gh. Plăcințeanu ca medic primar suplinitor la Institutul Gregorian, în 1936, a provocat însă nemultumirea Profesorului Anghel. Acesta s-a adresat Epitropiei Generale a Spiridoniei la 17 februarie 1936, contestând numirea în cauză, prin faptul că ar fi fost încălcate prevederile Legii Sanitare, la art. 473, unde se spunea că „medicul primar este subordonat profesorului de clinică" și, prin urmare, trebuie numit numai cu acordul acestuia din urmă. Răspunsul Epitropiei a fost acela că însuși Paul Anghel era profesor suplinitor și atunci se intra într-un cerc vicios; deci numai Epitropia avea dreptul să hotărască asupra persoanei care va suplini acest post". (8) În tradiția Institutului Gregorian, ce a deschis prima Școală de Moașe în Moldova, Dr. Plăcințeanu s-a concentrat și pe instruirea teoretică și practică a moașelor, predând la această Școală. Concomitent, s-a preocupat atât de medicina gravidei și a tinerei mame, cât și a copilului nou-născut. (3, 4)

Specializări în străinătate: Berlin, Paris, Viena

Sub influența Profesorului Hortolomei, „ființa perfectă", Dr. Plăcințeanu a plecat în 1922 la Berlin, luându-și pentru aceasta un concediu de studii. Înscris la Universitate ca „Gastzuhörer" (auditor invitat), a urmat cursuri atât de obsterică-ginecologie, cât și de chirurgie generală. Ulterior, medic la Bârlad fiind, a plecat de două ori la specializare la Paris: întâia oară în 1926, când, sub îndrumarea Profesorului Auguste Brindeau, a finalizat, la Maternitatea Tarnier, lucrarea „Fibromioamele uterine în legătură cu puerperalitatea", luându-și totodată docența (1928); a doua oară în 1930, când, ghidat de Profesorul Alexandre Couvelaire, a executat, la Maternitatea Baudelocque, lucrarea privind „Hemoragiile din post-partum". În 1936 și 1939 s-a perfecționat la Viena, mai ales cu Profesorii Denk, Finsterer și Weber, care i-au acordat o atenție aparte. În plus, Ministerul Muncii l-a delegat să se documenteze asupra arhitecturii sanitare de ultimă oră, în vederea realizării Spitalului Casei Asigurării Meseriașilor din Iași (1938-1943).

Toate aceste momente au fost detaliate de Dr. Plăcințeanu, în lecția sa inaugurală ca profesor, în octombrie 1942.(6)

Ca specialist în obstetrică-ginecologie, Dr. Plăcințeanu acorda importanță asepsiei și anesteziei, controlului endocrin complex al fiziologiei și patologiei femeii, tehnicilor chirurgicale noi, precum histerectomia vaginală, de pildă, și indicațiilor acesteia. Împreună cu Prof. Dr.Eugen Aburel, a folosit metoda declanşării naşterii prin puncţie amniotică şi perfuzia intersegmentoovulară.(3,4)

Recunoaștere națională

O serie de decorații ale Statului Român, ca și ascensiunea profesională și statutul academic dobândit relativ rapid i-au recompensat dăruirea și excelența în meserie. Între distincții se pot enumera: Coroana României cu spade în grad de cavaler (brevet Nr. 4.485/1918); Crucea Regina Maria clasa I (brevet Nr. 2.879/1920); Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918 (brevet Nr. 26.068/1921); Crucea Meritul Sanitar, clasa I (brevet Nr.2.300/1926);Coroana României în grad de ofițer (brevet Nr.2.879/1929); Medalia Aeronautică (brevet Nr.190/1939). (1)

La Congresul său din 1923, Societatea de Chirurgie din Berlin l-a ales membru extra-ordinar. Din decembrie 1929, a fost totodată membru activ al Societății de Chirurgie din București, al Societății Internaţionale de Chirurgie din Bruxelles și, din 1935, al Asociației Franceze de Chirurgie din Paris.

O activitate susținută și avizată

A desfăşurat o îndelungată activitate didactică la Facultatea de Medicină din Iaşi, încă din 1920 și până în 1950. Aici a parcurs întreaga ierarhie a învăţământului superior, de la aspirant preparator și prosector la Anatomie, de asistent, în 1920, la gradul de docent, în 1928; conferențiar provizoriu în 1936, a avansat la poziția de conferențiar definitiv, dobândit în 1938, și până la cel de profesor, acordat în 1942. (1,3,4) În sprijinul procesului didactic, în 1947, avea deja conceput și redactat un curs de obstetrică şi ginecologie. (3) Concomitent, la Iaşi, a parcurs toate etapele de formare din rețeaua sanitară, de la extern și intern, până la calitatea de medic secundar și primar, şef de clinică și director de spital.

Gh.Plăcințeanu cunoștea lipsurile care grevau învățământul medical ieșean. Predarea Obste-tricii, relativ recent asociate Ginecologiei, într-o singură catedră, întâmpina mari dificultăți, menținându-se în sfera teoriei. El afirma că, în 1924, clinica „își odihnea trecutul într-o sală de muzeu la Maternitatea „Ghica Vodă" și în titulatura de director de clinică obstetricală cu care Spiridonia onora și onorează încă pe titularul catedrei. În prezent, organizația clinicii e mărginită între zidurile unui modest laborator clinic. De 7 ani învățământ clinic obstetrical la Facultatea de Medicină din Iași nu exista; generații de studenți, una după alta, absolvesc studiile medicale fără să fi asistat o naștere normală, necum patologică, fără să fi manevrat un forceps sau să coasă un perineu. Dacă ne gândim la gradul de progres din clinicile occidentale, înzestrate cu aparatură modernă, săli de curs monumentale, unde se și operează, pentru ca demonstrația să devie imediată după cursul teoretic, laboratoare de bacteriologie și anatomie patologică, instalațiuni de Röntgen și radiu, maternități speciale pentru femei tuberculoase etc., la Iași suntem în situația ca o clinică de o deosebită importanță didactică și practică să fie redusă la câteva săli cu paturi pentru gravide, iar săli de operație, săli de „accouchemente" nu există pentru studentul care vine să învețe această artă și știință. Sarcina și nașterea, fenomene vitale, prin excelență, sunt învățate pe planșe demonstrative sau piese anatomice ... și când actualmente, prin bunăvoința actualului medic șef al Matemității, se îngăduie câtorva studenți să facă stagiu la distanță sau să aducă câte o gravidă ca să fie arătată la cursul teoretic al profesorului de clinică, studențimea de anul V privește această femeie ca o curiozitate rară, ca o bolnavâ de maladie de tropice, exemplar patologic rarisim. De 4 ani se fac intervenții, dar problema n-a fost rezolvată" („Lumea" nr. 3180/17 februarie 1929). (8) De altfel încă din anul academic 1924-1925, Prof. Dr. Alexandru Slătineanu, titularul Catedrei de Bacteriologie a Facultății de Medicină, rector al Universității din Iași, sesizase această situație anormală: „Există o catedră de „faceri"(obstetrică și acușamente), dar fără serviciu, care depinde de Epitropia „Sf.Spiridon" și până când Epitropia va binevoi să predea serviciul Facultății de Medicină, o să mai treacă timp.".... „Nu avem o clinică obstetricală. [Epitropia] „Sf. Spiridon" nu a voit să dea titularului, Institutul Gregorian, care ar fi putut să fie organizat într-o excelentă clinică de obstetrică. Așa încât, marea majoritate a studenților ies doctori fără să știe să asiste o femeie în durerile facerii și aceasta nu din vina lor, ci din lipsa învățământului adecvat. Nu poate fi admisibil, nici chiar pentru un laic, o facultate

de medicină fără clinică obstetricală.” (9) În 1938, sub decanatul Profesorului Gr. T. Popa, se nota aceeaşi stare dezastruoasă: „Clădirile în care se găseşte instalată [Clinica Obstetricală] sunt astfel încât n-ar fi de mirare ca în una din zile să auzim că părţi din ele s-au prăbuşit.” (10).

Precaritatea acestor spaţii va începe să se schimbe în bine după 01.12.1936, odată cu titularizarea Profesorului Eugen Aburel, la Clinica Obstetricală a Facultăţii de Medicină ieşene.

Cursul inaugural

Perspectivă istorică şi integrare europeană: iată ce se poate nota, răsfoind Revista SMN - „Revue Médico-Chirurgicale – Bulletin de la Société des Médecins et des Naturalistes de Jassy” – LIVème année, n°1-2, 1943-, unde Profesorul Gh. Plăcinţeanu a publicat şi Aportul chirurgiei în obstetrică (Lecţiune inaugurală ţinută în amfiteatrul Facultăţii de Medicină din Iaşi, în 24 Octombrie 1942)”.(6) (Fig.5)

Ca regulă generală, evenimentele de referinţă ale vieţii academice medicale, mai ales ieşene, se reflectau în paginile publicaţiei SMN. La rândul său, numărul 1-2/1943 al Revistei Medico-Chirurgicale descindea într-un trecut apropiat al istoriei medicinei româneşti, printr-o serie de lecţii inaugurale, din care prindeau viaţă personalităţi între timp consacrate şi dispărute. Discursul Profesorului Plăcinţeanu, pe lângă repere biografice, oferă o imagine generală asupra stării învăţământului şi asistenţei medicale româneşti în obstetrică-ginecologie la acel moment, a efortului Magistrului ieşean de integrare în medicina avansată, dar, totodată, o perspectivă asupra marilor clinici europene de profil, asupra impresionantei lor tradiţii, în atmosfera cărora şi-a desăvârşit formarea. Intitulată „Aportul chirurgiei în obstetrică”, prelegerea Profesorului Plăcinţeanu era rostită cu ocazia titularizării - sale în unanimitate - la Clinica obstetricală şi ginecologică a II-a, şi începea printr-o „scurtă spovedanie familială şi profesională”.(6)

Tatăl, Ion Plăcinţeanu, distins medic veterinar, expansiv, spiritual şi caustic, dar onest, fusese activ înainte de 1900. Poseda cunoştinţe de bază şi în medicina umană, fiind „uneori rugat să înlocuiască chiar pe colegii medici din oraş”. A trăit dominat de regretul de a nu fi fost doctor al semenilor umani.

TABLE DES MATIÈRES

Prof. Dr. Gh. Plăcinţeanu.—Aportul chirurgiei in obstetrică.
Prof. Dr. O. Franche. — Curs inaugural la catedra de clinică chirurgicală şi urologică.
Prof. Dr. Gh. Nastase.—Evoluţia şi progresele dermato-sifiligrafiei in ultimile două decenii.
Prof. Dr. Vl. Buţureanu et *Dr. D. Dragomir.* — Quelques considérations sur un cas de désarticulation inter-scapulo-thoracique.
Dr. N. Barbilian et *I. Parhon.* — Sur un cas de malformation de l'àppareil uro-genital et de l'intestin terminal, chez un nouveau-né.
Dr. Virgil Costea, Mircea Munteanu et *C. Andoni.* — Rechèrche sur l'action des sulfamides dans le traitement de la trichophytie.
Dr. I. Iancu, Dr. L. Norz et *Drd. Vasilescu M.* — Les variantes artérielles du membre supérieur et leur importance en chirurgie.
Dr. Ioan Iancu.—L'absence bilatérale de la parotide.
Prof. Dr. Al. Moruzi et *Al.* et *M. Popescu.*—Notre experience des plaies penetrantes du crane pendant la campagne de 1941.
Dr. D. D. Popesco. — Traitement des vomissements Graves consécutifs a la grossesse. (Une variante technique du procédé de prof. Aburel).
Prof. Dr. Gh. Plăcinţeanu. — Recenzii.
Şedinţele Societăţii de Medici şi Naturalişti din Iaşi.
Extrait des Proces-Verbaux des Séances: Soc. Roumaine de Neurologie, Psychiatrie, Psychologie ét Endocrinologie, 1940.

Fig. 5.a. Revue Médico-Chirurgicale. Bulletin de la Société des Médecins et des Naturalistes de Jassy, LIVème année, no. 1-2, 1943. Coperta; b) Cuprinsul: Prof. Dr. Gh. Plăcinţeanu. Aportul Chirurgiei în obstetrică; şi Prof. Dr. Gh. Plăcinţeanu Recenzii.(6)

A studiat la Bucureşti şi, având ureche muzicală, a fixat pe portativ urletul câinelui rabic şi al câinelui normal în teza sa de doctorat despre „Turbarea la câini”, ceea ce l-a recomandat pentru o bursă în străinătate. Mama, de origine greacă, fire iubitoare, grijulie şi încrezătoare în viitor, făcuse parte în timpul războiului din 1916 din societatea de Cruce Roşie, lucrând în spitale cu „un devotament rar;se obosea, lucra, era prezentă în continuu în spitale, voia să topească timpul mai repede ca să ne vadă, pe mine şi fratele

meu, reîntorşi acasă". Fratele mai mare, Ion (Ioan) Plăcințeanu (1893-1960), renumitul profesor de matematică şi fizică teoretică al Universității ieşene, îl înconjurase cu afecţiune constantă, pe care o prețuia şi o împărtăşea din plin. În sfârşit, soţia, distinsa compozitoare Mansi (Clemansa) Barberis, i-a creat o ambianţă de încredere nelimitată prin sănătatea şi vigoarea sa morală, imprimând vieţii de familie o aleasă spiritualitate: i-a fost „oxigenul reanimator după candidaturile (...) accidentate"..

Dintre maeştrii săi la Iaşi, **Profesorul Plăcinţeanu** menţiona în primul rând pe **Prof. Dr. Francisc Rainer**, intelectual erudit, având cunoştinţe profunde de limba, literatura şi ştiinţa marilor popoare europene, de arheologie, muzică, matematici, pe lângă, desigur, cele de anatomie. A lucrat cu acesta atât ca preparator, cât şi ca prosector. Pe vremea Profesorului Rainer, la Institutul de Anatomie se ţinuseră întâile şedinţe de referate şi discuţii savante între participanţi. Accentul cădea pe seriozitatea învăţământului şi pe deviza „tot ce faci să tindă spre perfecţiune". Ulterior, în formarea sa de chirurg, Dr. Plăcinţeanu a beneficiat de îndrumarea altei personalităţi de excepție, **Dr. Nicolae Hortolomei**, „profesor, chirurg veşnic în actualitate, clinician dotat, conducător de şcoală", cel care l-a orientat în mod direct către specialitatea de obstetrică-ginecologie şi i-a pus temelia pe care viitorii îndrumători aveau „numai să o retuşeze".

Lucrând apoi ca medic secundar la Maternitatea din Chişinău, Dr. Plăcinţeanu a învăţat „arta moşitului" de la **Dr. Zaharia Chircorov**, taine pe care, între 1922-1923, avea să le aprofundeze la Berlin, în cadrul Universităţii, cu **Prof. Ernst Bumm**, ambidextru, eminent chirurg şi talent didactic. La Frauenklinik de pe Artilleriestrasse frecventase seminarul de obstetrică al aceluiaşi Prof. Bumm, ce avea ultimul cuvânt în interpretarea cazurilor clinice prezentate. Tot de la Berlin păstrase amintirea Profesorilor **Kurt Warnekros** (1882-1949) şi ***Paul Schäfer*** (1881-1965), a **Prof. Karl Franz** (1870-1926), conducătorul Clinicii Charité -„fermecător la curs; spiritual, dar foarte demn, posedând o vastă cultură obstetricală", şi a asistentului acestuia, **Dr. Bernhard Zondek** (1891-1966), viitor profesor, care aplica pe atunci hipnoza ca „anestezie", la gravidele în travaliu. A trecut şi prin serviciile profesorilor August *Bier, August Hildebrandt, Karl Bätzner, Erich Wossidlo, unde mărturisește a fi „căpă*tat multe şi variate cunoştinţi chirurgicale".Cu **Prof. Ernst Unger** (1875-1938), de la Virchow-Krankenhaus, executase lucrări experimentale pe sistemul nervos simpatic şi diverse operaţii de chirurgie generală, iar cu **Dr. Erwin Christeller**, elev al marelui anatomopatolog Profesorul **Johannes Orth** – urmaşul la catedră al lui **Virchow** -, îşi însuşise datele morfopatologice necesare în domeniul obstetricii şi ginecologiei.

Rechemat în ţară în 1923, de Prof. Hortolomei, Doctorului Plăcinţeanu i s-a încredinţat postul de şef de lucrări al Clinicii I chirurgicale a Spiridoniei, unde a rămas până în 1925, când, promovând concursul de chirurg primar, a preluat conducerea secţiei chirurgicale şi obstetricale a Spitalului „Elena Beldiman" din Bârlad.

În perioada bârlădeană a efectuat curând două călătorii de perfecţionare la Paris, în 1926 şi în 1930, după trecerea docenţei. Cu acest prilej, a lucrat cu renumitul **Prof. Dr. Auguste Brindeau** (1867-1955), la Clinica Tarnier, participând la cursurile de perfecționare ținute de **Pierre Lantuéjoul, Marcel Metzger** şi **Robert Vaudescal.** Ulterior, la Clinica Baudelocque, a beneficiat de îndrumarea celebrului **Prof. Dr. Alexandre Couvelaire** (1873-1948), om „de o inteligenţă sclipitoare", pentru care a avut „întotdeauna şi admiraţie, dar şi o reală simpatie". Aici s-a simțit totodată recunoscător **Profesorului Louis Portes,** „chirurgul Maternităţii", dar în egală măsură şefului de lucrări **Louis Digonnet** și „puericultorului serviciului", **Maurice Lacomme**, ambii viitori profesori.La Clinica Broca, Dr. Plăcinţeanu a colaborat cu alţi chirurgi geniali, **Prof. Dr. Jean Louis Faure** (1863-1944) şi ajutorul său, **Dr. Eugène Douay** (1881-1967), care i-au dezvăluit misterele aşa-numitei „tactici a histerectomiei subtotale", o „specialitate" a acelui colectiv.

Între 1937 şi 1939 Doctorul Plăcinţeanu a plecat la Viena, continuându-şi calificarea în Clinica a II-a obstetricală a **Prof. *Weber*** şi în Clinica ginecologică a **Prof. P. *Werner*,** ca şi în Clinicile chirurgicale ale **Profesorilor Wolfgang Denk**

(1882-1970) şi **Hans Finsterer**. **Prof. Finsterer** (1877-1955) este înfăţişat ca „foarte amabil cu românii în general", nerefuzând „niciodată a divulga toate detaliile tehnicii sale de rezecţie pe stomac, care i-a făcut un renume mondial".

Din însărcinarea **Ministerului Muncii**, Doctorul Plăcinţeanu a vizitat, totodată, spitalele din Austria, Germania şi Franţa, alături de numeroase fabrici de instalaţii sanitare, interesându-se, îndeosebi, de problemele de sterilizare: la Odelga – Viena, Lautenschläger - Berlin, Flicoteaux-Paris, a aprofundat atare aspecte. La Lundy, lângă Paris, în Clinica lui **Masmonteil**, văzuse, astfel, cele dintâi „celule operatorii sterilizabile", concepute şi transpuse în practică de către acest chirurg în decurs de 7 ani „de studii perseverente".Toate informaţiile culese au făcut obiectul unui raport înaintat de Dr. Plăcințeanu **Direcţiunii Generale a Casei Centrale a Asigurărilor Sociale,** pentru ca aceasta să le aibă în vedere la construcţia **Spitalului Asigurărilor Sociale de la Copou** – azi, Spitalul Clinic „Dr. C. I. Parhon", preconizată a fi „o mândrie a Iaşului". Se remarcă, în tot acest context, contribuţia Profesorului Plăcinţeanu la înfiinţarea acestui mare stabiliment ieşean de asistenţă medico-sanitară, dar și de cercetare și învățământ. Referindu-se la istoricul şi starea de atunci a obstetricii, Gheorghe Plăcinţeanu sublinia că era momentul „chirurgicalizării mamoşilor", o întreprindere anevoioasă, ce încerca să recalifice „obstetricienii de modă veche", să-i familiarizeze „cu o chirurgie pe care n-au învăţat-o şi nu au ucenicit la ea în tinereţea studiilor lor". Lor li se opuneau acum obstetricienii moderni, ieşiţi din şcoala anatomo-chirurgicală, posedând un fundament de anatomie şi chirurgie generală. Prof. Plăcinţeanu aprecia că doar prin stăpânirea artei chirurgicale, în ansamblu, obstetrica putea „rezolva imens din capitolul greutăţilor şi neputinţei vechilor manopere pur obstetricale". Introducerea asepsiei în obstetrică, după contribuţia relativ tardivă a lui Lister şi Pasteur, a însemnat, arăta Plăcinţeanu, **„începutul fazei chirurgicale propriu-zise a acestei specialităţi"**. Erau apoi înşiruite şi comentate circumstanţele concrete în care chirurgia şi obstetrica interferează, conchizându-se că doar **„în chirurgia generală se capătă fundaţia specialităţii de mai târziu"**.

Profesorul **Walter Stoeckel** (1871-1961), directorul Clinicii din Berlin în acea vreme, era citat în legătură cu stigmatizarea celor mai primejdioşi practicieni în domeniu: „Tehnicul desăvârşit dar cu mâna murdară, cârpaciul în mănuşi de cauciuc şi obstetricianul ignorant": iată cele trei tipuri de temut în obstetrică.

Pentru a-și susține ideile, Profesorul a făcut un întreg **recurs la istoria specialității** de obstetrică-ginecologie, de la Hippocrate și Celsus, la Soranus și Guy de Chauliac, menționând în continuare pe Ambroise Paré, Jacques *Guillemeau* și pe Carl Caspar von *Siebold*, „marele restaurator al chirurgiei în obstetrică", pe *Mauriceau*, fraţii *Chamberlain, Levret, Smellie, Sigault, Baudelocque, Naegele, Tarnier, Pinard, Simpson, Porro, Semmelweis și Budin*, „toate nume mari cari au marcat profund obstetrica cu personalitatea lor."

Nu erau trecuți cu vederea nici profesorii contemporani, precum **Josef von Halban** *și* **Georg** ***Winter***, *autorii unui tratat de* Obstetrică Operatorie *(Operative Gerbutshilfe, 1934),* ce trecea în revistă inclusiv „complicaţiuni ale naşterii care sunt contra-indicate a fi operate sau tratate în casele particulare".

Citându-l pe Louis Devraigne (1876-1946), „acuşeurul de la Lariboisière", Plăcințeanu conchidea el însuși că „în obstetrică suntem moștenitorii trecutului nostru" (*Nous sommes en obstétrique les héritiers de notre passé*). Era remarca Doctorului Devraigne, șef de serviciu la Maternitatea Spitalului Lariboisière, șef de clinică la Facultatea de Medecină din Paris, autor a numeroase volume de obstetrică, remarcă făcută în prefața la clasica sa lucrare „L'Obstétrique à travers les âges" (1939).

Lecţia Profesorului Plăcinţeanu se închidea cu îndemnul adresat studenţilor de a-şi însuşi o pregătire viguroasă în perspectiva scăderii mortalităţii materne, mortinatalităţii şi mortalităţii infantile în general, şi deci a ameliorării curbei demografice. Cât de actuale sunt încă şi astăzi vorbele Profesorului Plăcinţeanu se desprinde cu claritate din chiar dinamica populațională de la noi și din alte zone geografice și nu doar din finalul prelegerii sale de acum opt

decenii: „Noi nu vom putea opune rezistenţă în viitor decât prin număr. Mor mulţi de ai noştri acuma şi dintre cei mai buni. Pe cei dispăruţi trebuie să-i înlocuiască alţii şi mai bravi dacă e posibil, dar în orice caz şi mai mulţi”.

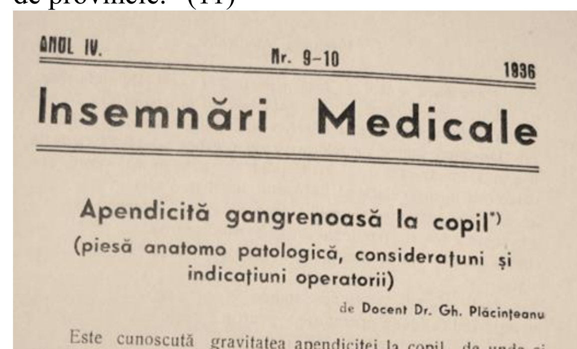
De notat că prelegerea fusese ţinută la 24 octombrie 1942, în plin război, când și România începea să se avânte în cea de a doua mare conflagrație mondială (1939-1945), iar subiectul ilustra o realitate stringentă.

Educatorul sanitar în pas cu epoca

Încă din primii ani ai exercitării profesiei, Dr. Gheorghe Plăcințeanu a fost conștient de faptul că între speciliști și specialități se impunea schimbul de cunoștințe și experiență, dicuții constructive. Pe de altă parte, era evident că munca medicului trebuie mereu susținută de pacientul real sau potențial. De aceea, atât în scop preventiv, cât și curativ, acesta trebuia format, instruit, făcut „compliant”. Conferințele de specialitate erau circumscrise unui proces de „educație medicală continuă”, ce se completa cu prelegerile de „popularizare”, de educație pentru sănătate a populației, în ansamblul său.

La Chișinău, de pildă, a avut ocazia de a evidenția o serie de „Date noi în ciclul menstrual”. A accentuat aspecte legate de rolul hormonilor asupra endometrului, ce se cunoșteau mai bine grație aportului lui Hirschmann și Adler (1908). Gh. Plăcinţeanu și-a însușit și el aceste aspecte noi ale obstetricii și a colaborat cu Prof.Dr. C.I. Parhon, pionier al endocrinologiei românești și internaționale, cu care va elabora mai multe lucrări publicate în reviste de specialitate străine.La al IX-lea Congres Național de Chirurgie din 1938 a prezentat subiectul „Tiroidectomia după tehnica Profesorului Kaspar”, iar la cel de al X-lea Congres de Chirurgie de la Bucureşti, din anul 1939, a vorbit despre „Hormonii în chirurgie”. Câţiva ani mai târziu, a ținut o altă conferință privind „Corelaţii hormonale ale sexualităţii feminine”. O serie de prelegeri științifice au fost expuse la Societatea de Medici şi Naturaliştii din Iaşi, aşa cum a fost cea despre „Apendicita gangrenoasă la copil (piesă anatomo-patologică, considerațiuni și indicațiuni operatorii)”, în 1935. (Fig. 6)

Într-unul din numerele publicației „Mişcarea Medicală Română” din 1933, bunăoară, Dr. Plăcințeanu, alături de Dr.Alexandru Lambescu sintetiza „Activitatea de 7 ani a secției chirurgicale a Spitalului Beldiman din Bârlad”. Rezulta că „internaţi şi tratati în acest răstimp au fost 4929 bolnavi, cu o mortalitate generală de 4,6%; consultați și tratați ambulatoriu - 18.852 bolnavi; examinaţi şi tratati cu agenţi radio-electrici - 1034 bolnavi.” Autorii expuneau în acelaşi timp „frumoasele realizări obţinute atât ca rezultate operatorii, cât şi ca îmbunătăţiri şi înzestrări technice moderne ale secţiei lor, având de luptat cu greutăţile inerente centrelor medicale de provincie.” (11)

ANUL IV. Nr. 9-10 1936

Insemnări Medicale

Apendicită gangrenoasă la copil*)
(piesă anatomo patologică, consideraţuni şi indicaţiuni operatorii)

de Docent Dr. Gh. Plăcinţeanu

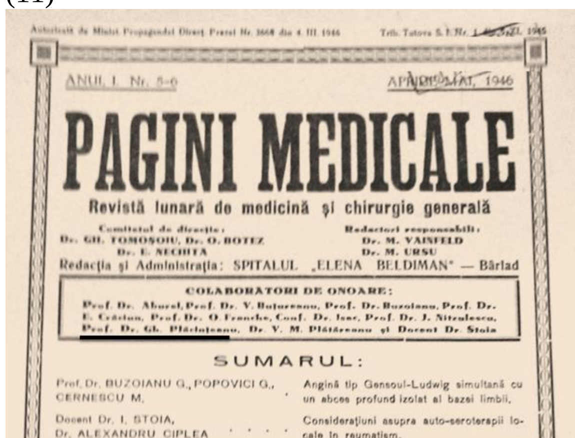
Este cunoscută gravitatea apendicitei la copil, de unde şi

Fig. 6. a. Bârlad: „Însemnări Medicale” Dr.Plăcințeanu, colaborator constant
Plăcinţeanu Gh. Apendicită gangrenoasă la copil (piesă anatomo-patologică, considerațiuni și indicațiuni operatorii), Însemnări Medicale, an. IV,1936, nr. 9-10. Comunicare la Societatea de Medici și Naturaliști din Iași, la 12 noiembrie 1935

În acelaşi număr erau consemnate acțiunile recente ale Asociației Generale a Medicilor din România – Filiala Tutova: *„Şedinţa din 18 Februarie.* Dr. Plăcinţeanu face un amplu şi precis referat asupra lucrării *Hypertension artérielle* par Dr. Lassance; *Şedinţa din 15 Martie.* Dr. Plăcinţeanu referă şi comentează asupra volumului intitulat *Huit Conférences de Cancérologie*[1], citând fapte de o importanţă covârşitoare după Béclère, Chalier, Magrou, de Nabias, Delherm. În continuare – menționează autorii - prezintă o piesă provenită prin

[1] Paris: Masson et Cie, 1931.

histerectomie totală, cu curaj ganglionar. Cu acest prilej face consideraţiuni clinice şi anatomo-patologice asupra cancerelor de uter şi col; Şedinţa din 1 Aprilie. La această şedinţă ia parte şi d1. Prof. Dr.Gr.T. Popa de la Facultatea de Medicină din Iaşi. Şedinţa e festivă, iar dl. Prof. Popa prezidează onorific. Alte prelegeri: Dr. Plăcinţeanu. *Sifilisul hereditar din punct de vedere obstetrical*; Dr. Plăcinţeanu prezintă o *prostată ectomizată pe cale perineală, technica V[ictor] Pauchet şi un apendice calculos*. În luna mai, Dr. Plăcinţeanu prezintă două piese. Una provine de la o pacientă cu uter perforat (avort criminal), coexistând cu o sarcină extrauterină stângă. Intervenţie, vindecare. Insistă asupra polimorfismului clinic pe care, uneori, îl îmbracă sarcina ectopică. A doua piesă este o veziculă biliară hidropică cu tendinţă la empiem. Cisticul burat de calculi. Evoluţie acută, gravă. Pacienta merge spre vindecare.” Dr. Plăcinţeanu a raportat de asemenea „Un caz de chist ovaric cu sarcina”. (11)

Autorizat de Minist. Propagandei Direcţ. Presei Nr. 3668 din 4. III. 1946 Trib. Tutova

ANUL I. Nr. 5-6 APRILIE-MAI, 1946

PAGINI MEDICALE

Revistă lunară de medicină şi chirurgie generală

Comitetul de direcţie: Dr. GH. TOMOŞOIU, Dr. O. BOTEZ, Dr. E. NECHITA

Redactori responsabili: Dr. M. VAINFELD, Dr. M. URSU

Redacţia şi Administraţia: SPITALUL „ELENA BELDIMAN” — Bârlad

COLABORATORI DE ONOARE:

Prof. Dr. Aburel, Prof. Dr. V. Bujoreanu, Prof. Dr. Buzoianu, Prof. Dr. E. Crăciun, Prof. Dr. O. Franche, Conf. Dr. Isac, Prof. Dr. J. Niţulescu, Prof. Dr. Gh. Plăcinţeanu, Dr. V. M. Plătăreanu şi Docent Dr. Stoia

SUMARUL:

Prof. Dr. BUZOIANU G., POPOVICI G., CERNESCU M. — Angină tip Gensoul-Ludwig simultană cu un abces profund izolat al bazei limbii.

Docent Dr. I. STOIA, Dr. ALEXANDRU CIPLEA — Consideraţiuni asupra auto-seroterapii locale în reumatism.

Fig. 6. b.Bârlad: „Pagini Medicale”. Dr.Plăciţeanu, între „Colaboratorii de onoare”

Dr. Plăcințeanu a contribuit la apariția la Bârlad a revistelor locale, așa cum a fost „Însemnări Medicale” (1932-1938), reluată mai târziu sub titlul „Pagini Medicale” (1945-1947), unde a scris frecvent.(Fig.6)Alături de alte nume sonore din țară, asigura astfel un nivel mai înalt al acestor periodice având caracter științific, dar și de educație medico-sanitară. Tot la Bârlad a prezidat ciclurile de conferințe de la „Însemnări Medicale”. În această calitate, a organizat una din conferințele Profesorului Dr. Grigore T. Popa despre „Igiena ca factor de solidaritate socială”, prezentată în 2 aprilie 1933 în aula Liceului „Roșca-Codreanu”. Din suma strânsă prin vânzarea textului publicat al prelegerii s-au acoperit parte din cheltuielile necesare punerii în funcțiune a băilor de aburi de la Spitalul „Bârlad și Elena Beldiman”. Conferințele erau „evenimente deosebite” ce se adresau lumii medicale și intelectuale a orașului, apropiind, spunea Docent Dr. Plăcințeanu, existența provincială a micii așezări „de medii înalte, observatoare, gânditoare”. Problema complexă a igienei – actuală în epocă – merita, așadar, „atenția tuturor acelora pe cari împrejurările sau meritele îi fac să activeze în funcțiuni unde colectivitatea trebuie să intereseze în gradul cel mai înalt.”(12) Nucleul intelectual medical din Bârlad reușea să țină astfel de conferințe medicale de „popularizare”deopotrivă în mediul rural, sprijinea revendicările socio-profesionale ale medicilor, dar și organizarea unor cursuri pentru infirmierele voluntare, introducerea vaccinării antidifterie în Romania, înființarea de sanatorii pentru bolnavii de tuberculoză.

ANUL VI-lea, No. 3—4 MARTIE-APRILIE 1933.

MIȘCAREA MEDICALĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ LUNARĂ DE MEDICINĂ GENERALĂ

SUMARUL

Pag.

INSTITUȚIUNI SANITARE

Docent D-r GH. PLĂCINȚEANU și D-r AL. LAMBESCU: Șapte ani de activi[redacted] 253

(Urmare pag. II-a cop.

SCRISUL ROMÂNESC—CRAIOVA

Fig. 6 c. Craiova: „Mișcarea Medicală Română” unde Prof. Dr. Plăcințeanu a fost unul din colaboratori

Conştiinţă dinamică, implicată în viața savantă, dar și în răspândirea informației, a colaborat constant la diferite alte periodice din țară, publicând nu doar articole de specia litate, ci și recenzii de cărți sau dări de seamă asupra activităților desfășurate în mediile

medicale. Astfel, îmn țară,numele său apărea în: „Însemnări Medicale" și apoi în „Pagini Medicale", în „Cernăuțiul Medical",„Bucovina Medicală" „Spitalul", „România Medicală", „Mișcarea Medicală Română", „Revista Medico-Chirurgicală a Societății de Medici și Naturaliști din Iași" și altele.

Angajamentul socio-medical

Pe lângă activitatea de medic, de profesor şi coordonator de clinică, Gheorghe Plăcinţeanu şi-a legat numele de înfiinţarea, dotarea sau conducerea unor unităţi medicale moderne, precum Spitalul „Beldiman" din Bârlad, alături de Spitalul Casei Asigurărilor Meseriașilor, Spitalul „Sf. Spiridon", Institutul Gregorian și Spitalul Cantacuzino-Pașcanu din Iași. În 1936-1938, Epitropia „Sf. Spiridon" a ridicat problema constituirii de servicii sociale în cadrul instituțiilor medicale. Medicul-șef al Iașului, Dr. Teodor Cădere, în adresa către Epitropie sublinia nevoia imperioasă de introducere a socialului și economicului în chestiuni referitoare la îngrijirea sănătății. Casa de Asigurări de Sănătate din Iași, împreună cu Epitropia „Sf. Spiridon" reprezentate prin Dr. Gh. Plăcințeanu, Prof. Gr.T. Popa și Prof. Eugen Aburel, au elaboart proiectul unui „Centru de ginecologie și obstetrică pentru ținutul Prut" cu sediul în str.Cuza-Vodă, vis-àvis de Maternitate. Medicul primar Gh. Plăcințeanu, care lucra în sistemul Casei de Asigurări Sociale și era, totodată, conferențiar la Maternitatea „Ghica-Vodă", preconiza ca serviciul social să aibă o activitate concretă în cadrul fiecărui spital, inclusiv la Institutul Gregorian.El argumenta că în clinicile de obstetrică și ginecologie din Occident se practica schema: „1. Consultațiune; 2. Serviciul de nașteri; 3. Serviciul de ginecologie; 4. Serviciul social." După o fază de discuții preliminare, s-au organizat servicii sociale pe clinici și secții medicale. S-au creat atare servicii în Spitalul Central „Sf. Spiridon" - pe schema Biroului de Triaj, la Institutul de Chirurgie al Profesorului Ion Tănăsescu și la Maternitatea „Grigore Ghica-Vodă", condusă pe atunci de Prof. Eugen Aburel.

Între 1940-1944, alături de Profesorul Dr. Gh. Tudoranu, Profesorul Gh. Plăcințeanu a devenit și epitrop al Spiridoniei. (Fig.7)

Fig.7. Prof.Dr. Gh.Plăcințeanu (1942)

Neîndoielnic, implicit în această calitate, ca și în aceea de director al Casei Asigurărilor Sociale, contribuția sa evidentă s-a materializat în conceperea și structurarea etapă cu etapă a noului Spital al Casei de Asigurări Sociale din Iași, inaugurat în 1942. Parte dintr-un plan mai larg al Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, instituția purta inițial numele savantului român Prof. Dr. Nicolae Paulescu, înlocuit după 1947, din rațiuni ideologice, – unele valabile până astăzi-, prin patronajul academicianului Prof. Dr. C.I. Parhon. Dacă primul Palat al Casei Meseriașilor din Iași se înălțase între 1925-1929 în centrul urbei, între străzile Alexandru Lăpușneanu și C.I.Brătianu, noul edificiu, considerat cel mai modern din țară, de nivel european, se profila pe dealul Copou, vis-à-vis de vestita Grădină cu teiul lui Eminescu, în vecinătatea cunoscutului monument comemorând jertfa Regimentului 2 Roșiori în Primul Război Mondial[2]. (Fig. 8-9)

Spitalul Casei Asigurării Meseriașilor, dat în folosință în 1930, a fost foarte bine administrat de Dr. Plăcințeanu. Instituția avea sectiuni pentru boli interne și chirurgicale, dermatologice și sifiligrafice, maladii genito-urinare, nas-gât și urechi, ochi, boli nervoase, afecțiuni ginecologice, probleme obstetricale și de puericultură, servicii de radiologie și dentistică.

[2] Monument în bronz, realizat de sculptorul Ion C. Dimitriu-Bârlad; cunoscut și ca „Șarja de la Prunaru" – luptă dată în apărarea Bucureștiului, a fost dezvelit la 29 mai 1927, în prezența familiei regale.

Dispunea de un Laborator bine dotat pentru executarea analizelor și un depozit de medicamente-farmacie, necesare pentru onorarea rețetelor prescrise de medicii curanți.
Exista și o sală multifuncțională social-culturală, literară, utilizată pentru conferințe, ca teatru sau cinematograf. Spitalul Casei Asigurării Meseriașilor a fost condus de Dr. Gheorghe Plăcințeanu, care a îmbunătățit funcționalitatea acestui așezământ și a dezvoltat îndeosebi serviciile chirurgicale. Etajul al doilea era destinat tocmai intervențiilor chirurgicale și tratării bolilor interne. Nu lipsea o instalație de băi medicamentoase, efectuate conform indicațiilor de specialitate, precum și băi de curățenie.
Spitalul din Copou se preconizase a avea șase etaje, spații mai ample pentru diferitele specialități și, în final, la sugestia Profesorului Plăcințeanu, în acord cu alți reprezentanți ai corpului didactic și cu Ministerul, trebuia să i se dea și un scop didactic. Era „una din cele mai impozante realizări ale arhitecturii sanitare românești", răspunzând nevoii de educație pentru sănătate, paralel redimensionării asistenței medico-sanitare a populației. Spitalul Casei Asigurărilor Sociale s-a desăvârșit după model occidental – francez, german și austriac, în raport de realitățile locale curente. În cadrul Spitalului, Clinica de Obstetrică şi Ginecologie ocupa două etaje,unul dintre acestea fiind destinat secţiei de chirurgie ginecologică, dotat cu două săli de operaţii la nivelul cel mai avansat al timpului. Acest Spital a fost dat în folosinţă în 1943, primind ca patron spiritual pe Prof.Dr.Nicolae C.Paulescu. Iniţial, Spitalul „Dr. Nicolae Paulescu"din Copou nu era prevăzut să fie utilizat ca bază clinică a Facultăţii de Medicină din Iaşi, dar Dr. Plăcinţeanu a propus Consiliului Profesoral al Facultăţii să se intervină la Ministerul Educaţiei Naţionale şi la Ministerul Muncii pentru a se elabora o lege specială în acest sens. (6) După Prof. Dr. Emil Gheorghiu, era dovada că Dr. Plăcinţeanu „gândeşte la nevoile de a crea chirurgi, obstetricieni şi ginecologi; de care avem atâta nevoie şi îşi dă seama de ce rol mare se bucură chirurgia, care, după cum spunea J.L. Faure, este o artă admirabilă, aş putea spune cea mai emoţionantă şi cea mai mare dintre toate, fiindcă ne obligă să luăm contact în orice moment cu responsabilităţile vieţei şi ale morţei." (13)

Fig. 8. a. Iași. Casa Asigurării Meseriașilor, dată în funcțiune în 1930; architect: C. Ionescu, șeful Serviciului de Arhitectură al Casei Centrale de Asigurări a Meseriașilor și Muncitorilor București; b. detaliu pe fronton cu numele instituției.

Fig.9. Iași. Fostul Spital al Asigurărilor Sociale „Dr. Nicolae Paulescu": azi, Spitalul „Dr. C.I. Parhon"

Guvernul României şi-a însuşit propunerea Facultăţii ieşene prin noua Lege a Învăţământului din 1942. Facultatea de Medicină din Iaşi era astfel prevăzută cu noi clinici şi laboratoare printre care şi Clinica a II-a de Obstetrică Ginecologie al cărei titular devine Prof.Gh. Plăcinţeanu. Totuși, noul spital din Copou nu va funcţiona în structura stabilită de către Legea învăţământului din 1942 decât un singur an, căci în primăvara anului 1944 clinicile Facultăţii de Medicină au fost transferate la Alba Iulia din

cauza apropierii zonei de ostilități militare din cel de-al Doilea Război Mondial de granițele României. Profesorul Plăcințeanu a plecat și el la Alba Iulia, implicându-se în amenajarea spitalelor militarizate și de campanie necesare pentru asigurarea condițiilor de învățământ pentru studenți și pentru tratarea răniților de război și a celorlalți bolnavi. (3,8)

Epitrop al Spiridoniei

Între 1940-1944, Profesorul Gheorghe Plăcințeanu a fost unul din epitropii Spiridoniei din Iași, alături de Profesorul Gheorghe Tudoranu. A fost un mandat încărcat de probleme grave și de răspunderi, ce viza atât buna funcționare a spitalelor de sub tutela Epitropiei „Sf. Spiridon", cât și integrala respectare a prevederilor testamentare ale ctitorilor și donatorilor săi. Acest interval s-a suprapus totodată, pe de o parte, cu tendința tot mai accentuată a Statutului de preluare a așezămintelor spitalicești private de sub jurisdicția Epitropiei din Iași și a Eforiei din București, iar, pe de altă parte, pe anii celui de al Doilea Război Mondial.

a. *Pregătirea Spitalului Central „Sf. Spiridon" pentru Război și evacuarea*. În mai 1941, epitropii au emis Decizia nr. 285, prin care un număr de slujbași - personal calificat - era pus la dispoziția Spitalului Militar de Zona interioară (Z.I.). În iunie 1940, după începerea ostilităților Armatei Române în Basarabia și Bucovina de Nord pentru eliberarea teritoriilor românești cotropite de U.R.S.S., Armata și Spitalul Militar au beneficiat de întreaga dotare a Epitropiei (toată aparatura și 644 paturi) și întreg personalul și salariații mobilizați pe loc, retribuția acestora revenind Ministerului Apărării Naționale. Imediat după 22 iunie 1941 răniții au început să sosească la Spitalul „Sf. Spiridon" din Iași.

În aceste condiții, Institutul de Asistență Socială din Iași, deschis din **12** februarie 1938 în strada Codrescu, nr.2, s-a desființat, în acel loc amenajându-se un spital militar (50 de paturi). Administrarea imobilului a rămas în sarcina Epitropiei, care, deși investise mult, nu mai putea recupera nimic. În aprilie 1942, Comandamentul Corpului al IV-lea Teritorial de Armată a solicitat ca întreg imobilul să-i fie predate, așa că din 3 iulie 1942, clădirea a fost predată Regiunii a Il-a Aeriene Iași. Epitropia „Sf. Spiridon" a depus eforturi pentru tratarea tuturor categoriilor de bolnavi, acordând o atenție sporită bolnavilor de tuberculoză, pentru care s-a creat o secție aparte la nivelul Clinicii a III-a Medicale.

Întrucât Epitropia necesita un sprijin anual mai substanțial din partea Statului, aceasta a înaintat un memoriu Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale la începutul lui septembrie 1942. Pe 10 octombrie 1942, în loc de o sporire a subvențiilor, Ministerul propunea trecerea în administrarea Statului a unor spitale (Galati, Focșani, Băcești), ceea implica întreținerea bolnavilor, plata salariilor angajaților, plata cheltuielilor materiale și a medicamentelor, precum și a utilităților de către Stat. Epitropia păstra în administrare numai spitalele din orașul Iași, „care vor fi mai bine administrate cu fondurile disponibile" (Dosar 1639/1942). Propunerea Ministerului părând rezonabilă, epitropul Gh. Plăcințeanu a aprobat-o, însă, ulterior lucrurile au fost mai atent analizate. În baza avizului Epitropiei, numai Spitalul „Sf. Spiridon" din Galati a fost trecut, pe 1 noiembrie 1942, în administrarea statului (Decizia Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale nr. 22852/1942).

În 4 decembrie 1942, Ministerul Culturii Naționale a examinat, la inițiativa titularului său, Prof. Ion Petrovici, situația Epitropiei Casei Spitalelor „Sf. Spiridon". La această întrunire ministerială, Epitropia a fost reprezentată de același epitrop, Prof. Gh. Plăcințeanu, ajungându-se la următoarele concluzii: în organizarea modernă a statelor, grija sănătății publice trece din ce în ce mai mult asupra autoriații de stat; Statul se preocupă de reorganizarea și dotarea spitalelor; spitalele administrate de epitropii primesc subvenții pentru a nu se închide. Epitropia „Sf. Spiridon" trebuia să treacă sub tutela Statului administrarea spitalelor sale din Moldova, cel mai târziu pe 1 aprilie 1943, prin aceasta degrevând bugetul de sume importante. Epitropia se obliga în schimb să susțină pe mai departe învățământul universitar și asistența publică. În acest sens, trebuia stabilite raporturi precise între Epitropie și Facultatea de Medicină privind clinicile universitare, stipulate într-un document ce urma a fi elaborat tot atunci. Concluziile menționate au fost semnate de epitropul

Prof.Dr.Gh. Plăcințeanu, a cărui poziție nu a contat foarte mult. Epitropia nu și-a însușit decât în parte aceste puncte de vedere, și, la momentul oportun, în iunie 1943, a adresat Ministerului un protest, afirmând că „nu poate consimți și nu consimte la înstrăinarea spitalelor sale, nici în ceea ce priveçte proprietatea, nici administrarea lor. …Epitropia cerea restituirea spitalelor cedate, arătând că nu mai putea ceda altele, „fără ca drepturile, tradiția și interesele sale să nu fie prejudiciate”. Dacă statul vrca sâ vinâ în sprijinul spitalelor Epitropiei „Sf. Spiridon”, „atunci să-i acorde fonduri sub formă de subvenții, și nu prin știrbirea și limitarea drepturilor sale și a activităților ei” (Dosar 1639). Protestul a fost semnat de cei trei epitropi generali, Gh. Tudoranu, Gh. Plăcințeanu și Lascăr Rosetti. (8) În urma acestui protest, pe 28 septembrie 1943, clauzele Spiridoniei erau acceptate de Minister.

La 11 iunie 1943, conducătorul Statului a sanctionat Legea Generală de Pensiuni pentru funcționarii publici, ce oferea un sistem modern și avantajos de pensii pentru salariații Casei Spitalelor „Sf. Spiridon” din Iași. Față de noua Lege, Epitropia Generală a Casei a înaintat Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale, la 17 ianuarie 1944, propriul proiect de Regulament al Casei de Pensii a Epitropiei „Sf. Spiridon”, iscând o nouă confruntare între dreptul de stat și dreptul privat.

În paralel pregătirile de Război mergeau înainte. Primele dispoziții privind evacuarea spitalelor din Iași ale Epitropiei s-au dat la sfârșitul lui decembrie 1943 sau începutul lui ianuarie 1944.

b. Refugiul la Alba-Iulia. Asemenea Universității și Facultății de Medicină din Iași, Epitropia s-a refugiat la Alba-Iulia, alături de Spitalele „Dr. Nicolae Paulescu”, „Caritatea”, „Cantacuzino-Pașcanu” și Maternitatea „Grigore Ghica Vodă”. Prefectura de Alba a înteles necesitatea extinderii activității medicale a spitalelor ieșene, care ajutau și salvau populația civilă și Armata, acordând, la sfârșitul lui aprilie 1944, cu ajutorul Universității ieçene care a cedat o parte din spațiul propriu, o aripă din clădirea Liceului „Mihai Viteazul, în care s-au instalat unele clinici și birouri administrative. Epitropia sprijinea de asemenea Spitalul Z. I. 285, coordonat de Ministerul Apărării Naționale, precum și amenajarea, împreună cu Armata Română a două spitale pentru civili în localitățile Stremț și Galda de Jos. Spitalul din Stremț a a fost patronat de Epitropia „Sf. Spiridon”, iar cel din Galda de Jos de către Spitalul „Nicolae Paulescu”, acesta fiind destinat personalului înscris la Casa Asiguràrilor Sociale. Spitalele erau structurate pe mai multe secții medicale. Existau trei secții chirurgicale, a Il-a, cu 50 de paturi, fiind condusăde Prof. Dr. Gh. Plăcințeanu. Spitalul civil din Stremț, pus sub direcția Profesorului Dr. Gh. Plăcințeanu, a înregistrat, o activitale rodnică, având, între 3 mai - 17 august 1944, o medie zilnicà de intemare de 30 de bolnavi. SpitaluI se întreținea din veniturile realizate de la bolnavii cu plată și din subvențiile primite de la Ministerul Sănătății.

Măsurile cele mai dureroase, pentru salariați și unele servicii medicale, au fost luate după evacuarea Spitalelor la Alba-Iulia și la Stremț. La ședința Consiliului Epitropial din 12 iunie 1944, în localitatea Stremț, unde au luat parte, inclusiv epitropii -Profesorii Gh. Tudoranu și Gh. Plăcinteanu-, s-au dezbătut posibilitățile financiare prin care bugetul pentru anul 1944/1945 să fie cât mai echilibrat și adecvat circumstanțelor. În interventia sa, Prof. Gh. Plăcințeanu a arătat că împrejurările în care se afla țara impun reducerea la maximum posibil a cheltuielilor și economii drastice, chiar dacă măsurile vor fi considerate severe. El solicita imperativ Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale să preia retribuirea întregului personal spitalicesc.

Consecință a evenimentelor din 23 august 1944, a schimbării guvernului, a luptelor pe frontul Iași-Chișinău și a forțării întoarcerii Spitalelor din Transilvania la Iași, epitropii Prof. Dr. Plăcințeanu și Prof. Dr. Gh. Tudoranu au demisionat (23 august 1944).

c.Reconstrucția postbelică. Școala Superioară de Moașe Bombardat în Război, Iașul era în ruină. Majoritatea spitalelor erau distruse, inclusiv Spitalul Asigurărilor Sociale, abia dat în folosință în 4 iunie 1943. Se spera într-o normalizare a situației. Pe 10 iulie 1945, Prof. Gh. Plăcințeanu, șeful Clinicii a Il-a Obstetrică-Ginecologie, care funcționase la Spitalul

„Nicolae Paulescu" din Copou, a intervenit la Epitropie pentru ca această clinică să primească temporar găzduire la Spitalul Cantacuzino-Paşcanu, etajele superioare ale fostului său sediu fiind grav avariate de bombele căzute în iunie 1944. În plus, la 1 noiembrie 1945, s-au deschis cursurile Școlii Superioare de Moașe, al cărei director fusese numit Profesorul Gh. Plăcințeanu, titularul Cursului de Terapie și Clinică Obstetricală. S-au revizuit planul de învățământ și programele analitice. Școala, ce a funcționat pe lângă Maternitatea „Ghica-Vodă" (Institutul Gregorian) a fost încadrată cu profesori de elită. Noi probleme organizatorice s-au declanșat. Școlarizarea impusă de Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale impunea un număr de 140 de eleve, provocând nu doar supraaglomerarea Maternității și perturbarea asistenței gravidelor, lehuzelor și a nou-născuților, dar puneau în pericol și sănătatea, dezvoltarea fizică și educația morală și profesională a elevelor. Lipseau spațiile de cazare, hrana și spațiile de învățământ teoretic și practic. Școala Superioarà de Moașe a Epitropiei „Sf. Spiridon" a beneficiat apoi de 80 de locuri subvenționate de Stat.

Reconstrucția Maternității „Grigore Ghica Vodă" (Institutul Gregorian) a început imediat după revenirea din refugiu, sub conducerea Profesorului Plăcințeanu, titular de catedră și, din 7 februarie 1946, director la acest Institut. În clădirea Maternității din strada Cuza-Vodă, după Război, funcționau două clinici universitare, una condusă de Prof.Eugen Aburel, dar practic girată de Dr. Vasile Dobrovici, și o a doua, având titular pe Prof. Gh. Plăcințeanu, pendinte de Spitalul Asigurărilor Sociale din Copou, care era însă atunci adăpostită temporar la Spitalul „Cantacuzino-Pașcanu". Spitalul din Copou intrase în reconstrucție.

Un final trist

Instaurarea regimului comunist în România, după 1947, avea să îi aducă Profesorului

Gheorghe Plăcințeanu suferință și încercări greu de depășit. Înlocuit din funcţia de director al Casei Asigurărilor Sociale din Iași, a fost de asemenea exclus din învățământ. În 31 ianuarie 1949, omul cu prestanță intelectuală, abilitate chirurgicală și îndrăzneală prudentă, ctitor de instituții sanitare, părăsea definitiv învățământul universitar. Aflat la dispoziția Ministerului Sănătății, a reorganizat servicii de chirurgie la Spitalele Căilor Ferate Române din Ploiești și Târgoviște. Din anul 1951 s-a transferat la București, la Spitalul „Dr.I. Cantacuzino", unde a organizat și condus Clinica de Obstetrică și Ginecologie și de unde s-a pensionat în 1957. Între 1951-1973 a lucrat ca medic consultant la Policlinica specială nr. l din București. În tot acest interval, a cătat să își valorifice experiența și cu-noștințele acumulate, prin conferințe și întocmirea de manuale, dintre care unele au putut fi publicate:„Igiena femeii"(1953), „Îmbunătățirea calificării cadrelor medii sanita-re" (1953), „De vorbă cu tinerele mame" (Ed.Medicală,1955), „Obstetrica moașei de staționar" (Manuscris pentru Ed. Medicală, 1955), „Sfaturi către tinerele mame" (Ed.Medi-cală, 1956).(3)În ansamblul său, opera Profesorului Plăcințeanu a fost bogată și variată. S-a preocupat de modernizarea tehnicilor operatorii și de introducerea noilor tendințe conceptuale și practice în obstetrica și ginecologia românească. Și-a sintetizat contribuțiile în peste 150 de lucrări, publicate în țară și străinătate[3].

[3] Din lucrările Profesorului Gh. Plăcințeanu apărute în țară, îndeosebi în Revista Medico-Chirugicală a Societății de Medici și Naturaliști din Iași (Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi), dar și în străinătate, oferă un tablou al sferelor sale de interes științific. A. Plăcințeanu Gh. *Phrenicotomia*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXIV, 1923, nr.l, p.20-26; Plăcințeanu Gh.*Un caz de epiteliom al penisului*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXIV,1923,nr.2, p.83- 85; Plăcințeanu Gh. *Un caz de carcinom al scrotului*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXIV, 1923, nr.2, p.86; Plăcințeanu Gh.*Două cazuri de ulcer peptic jejunal*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi,XXXV,nr.1, p.7; Plăcințeanu Gh. *Gangrena juvenilă a membrului superior. Sympatectomie perihumerală. Vindecare*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXVI, 1925, nr.l, p.2-4;Plăcințeanu Gh. *Teratom sacrococcigian (piesă*

anatomo-patologică). Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXVI, 1925, nr.l, p.5-8; Plăcințeanu Gh. *Un caz de tumoare solidă a labiei mari genitale*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXV, 1925, nr.2, p.30-33; Plăcințeanu Gh.*Un caz de chist al mezenterului*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXVI,1925, nr.5, p. 16-18; Plăcințeanu Gh.*Perforațiunea traumatică a veziculei biliare, choleperitoneum, cholecistografie, vindecare*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXVII, 1926, nr.l, p.24-30; Plăcințeanu Gh. *Malformațiuni congenitale ano-rectale (contribuțiune).* Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi,XXXIX, 1928, nr.2, p.200-208; Plăcințeanu Gh., Turcanu G. *Plagă prin armă de foc a uterului gravid la termen*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XXXIX, 1928, nr.2, p.216-219; Plăcințeanu Gh. *Asupra a două complicațiuni rare ale apendicitei*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLV, 1934, nr.1-2, p.57-61; Plăcințeanu Gh., Lambescu A., Herscovici S. *Roentgenterapia în flegmazia ligamentului larg.* Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLV, 1934, nr. 1-2, p.65-69; Plăcințeanu Gh. *Fibrom uterin și sarcină (Histerectomie).* Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLV, 1934, nr.5-6, p.283-288; Plăcințeanu Gh. *Cancerul colului uterin și sarcina*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLV, 1934, nr.5-6, p.306- 313; Plăcințeanu Gh. *Ulcer peptic jejunal*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVI, 1935, nr.3-4, p.99-104;Plăcințeanu Gh. *Sarcină extrauterină cu inundare peritoneală ignorată*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVI, 1935, nr.3-4, p.110-112; Plăcințeanu Gh.*Chist de ovar torsionat*.RevMed Chir Soc Med Nat Iasi,XLVI,1935,nr.3-4,p.126-130; Plăcințeanu Gh.*Fibrom uterin unic și enorm*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVI, 1935, nr.3-4, p.131-136; Plăcințeanu Gh.*Cancer prin Roentgentherapie*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi,XLVI,1935, nr.3-4, p.142-146; Plăcințeanu Gh. *Plagă prin armă de foc a valului palatin cu retenția proectilului în atlas*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVI, 1935, nr.5, p.261-263; Plăcințeanu Gh., Costin Gh. *Fractura apofizelor transverse și lombare*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVI, 1935, nr.5, p.264-265; Plăcințeanu Gh. *Cholecystita calculoasă*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi,XLVI,1935,nr.5,p.266-269; Plăcințeanu Gh. *Cancer al colului uterin*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi,XLVI,1935,nr.6,p.336-339; Plăcințeanu Gh., Costin Gh., Dălgeanu. *Maladia lui Schlatter-Osgood*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVI, 1935, nr.6, p.351-358; Plăcințeanu Gh., Ionescu E. *Tumoare abdominală malignă de origine genitală la fetiță*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVII, 1936, nr.3, p. 193-196; Plăcințeanu Gh. *Apendicită coexistând cu sarcină extrauterină. „Prontosilul" contra erisipelului puerperal. Ridicările precoce după operațiunile abdominale*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XLVII,1936, nr.3:197-206; Plăcințeanu Gh. *Al 7-lea Congres național de chirurgie*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, XVII, 1936, nr.4-5, p.331-334; Plăcințeanu Gh. *Extensia prin crosă în fracturile deschise produse prin proectile de război*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LII, 1941, nr.3-4, p.135-144; Plăcințeanu Gh. *L'anesthésie de guerre*.Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi,LII, 1941, nr.3-4, p.164-168; Plăcințeanu Gh*. Sindrom de iritațiune nervoasă de tip causalgic*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LII,1941, nr.5-6, p.218-221; Plăcințeanu Gh., Vasilescu C. *Fibrom al peretelui abdominal*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LII I, LIII, 1942, nr.5-6, p.400-406; Plăcințeanu Gh. *Torsiunea axială a uterului gravid în travaliu (prezentație transversală, cezariană,* Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LIII, nr. 4-5,1942; Plăcințeanu Gh., Dobreanu Nadejda, *Considerațiuni asupra unui caz de „fibrom al ovarului",* Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LIII, nr. 4-5,1942; Plăcințeanu Gh., Munteanu Maria, *Considerațiuni asupra unui caz cu œdem al colului uterin.* Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LIII, nr. 4-5,1942; Plăcințeanu Gh. *Dubla peritonizare după histerectomiile totale Wertheim*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LIII, 1942, nr.5-6, p.391-399;Plăcințeanu Gh.*Aportul chirurgiei în obstetrică*. Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi, LIV, 1943, nr.1-2, p.3-20;Plăcințeanu Gh., *Clinicile chirurgicale vieneze*, România Medicală, 1 Martie 1938; Plăcințeanu Gh, *Criza artei chirurgicale*, România Medicală, 15 Mai 1938. B. Plăcințeanu Gh., *Boala postoperatorie*, Mișcarea Medicală Română, nr. 3-4, Mart,1938; Plăcințeanu Gh., *Indicațiunile histerectomiei vaginale în fibromioamele uterine*, Mișcarea Medicală Română, 1942, an XV, nr. 7-8:417-422; Plăcințeanu Gh., *Cancerul și sarcina*, Însemnări Medicale, Bârlad:an II,1933,nr. 4-5-6; Plăcințeanu Gh.*Apendicită gangrenoasă la copil (piesă anatomo-patologică,considerațiuni și indicațiuni operatorii)*, Însemnări Medicale, Bârlad: 1938, an IV, nr. 9-10; Plăcințeanu Gh., *Anestezia de campanie.* Bucovina Medicală, 1943;1:35-46. C.

Profesorul a încetat din viaţă acum patru decenii, la 22 august 1982, în Bucureşti.

Familia Profesorului și dramaticul destin postbelic

Fratele obstetricianului, renumitul matematician și fizician **Ion I. Plăcinţeanu** (1893-1960), unul dintre iniţiatorii învăţământului fizicii teoretice în România, a fost profesor de Fizică Matematică şi Mecanică al Universității ieșene, unde a lucrat inclusiv cu Profesorul Ștefan Procopiu. (Fig.7.e) După 1945, a predat, între altele, Matematica şi Mecanica, la Academia Militară din București. După instalarea comuniştilor, a fost asociat „lotului Noica", sfârşind tragic în închisoarea de la Gherla. Bolnav cardiac, a fost arestat în 1959, decedând în circumstanțe neclare în 1960. (14) În 1921 plecase la specializare în Germania. La Berlin a studiat matematica, dar şi fizica teoretică şi experimentală, sub îndrumarea unor savanţi consacrați precum Max Planck, Albert Einstein, Max von Laue, Ludwig Bieberbach, Richard von Mises, Constantin Caratheodory. S-a format în laboratoarele Profesorilor Blasius, Wehnelt, Pringsheim și Nernst. Și-a desăvârșit pregătirea la Göttingen, unde profesori i-au fost Max Born, Richard Courant, Leopold Ambronn, Robert W. Pohl și doi premiați Nobel: Werner Heisenberg și James Franck. În 1926 a susținut doctoratul tot la Göttingen, conducător fiind însuși Werner Heisenberg.Teza sa făcea considerații „Asupra interacțiunii dintre radiație și atomii cvadripolari (Über die Wechselwirkung zwischen Strahlung und Quadrupolatomen). În 1938 a ocupat postul de profesor universitar la catedra de Mecanică, predând atât la Facultatea de Științe al Universității din Iași,cât și la Politehnica ieşeană.A fost director al Observatorului Astronomic și decan (1940-1941) al Facultăţii de Ştiinţe. Între scrierile sale se regăsesc „Electro-magnetismul", „Calculul vectorial și tensorial", „Mecanica rațională și analitică", „Mecanica vectorială și analitică".

Fiul Profesorului Dr. Gh. Plăcințeanu, **Dr. Gheorghe (Ginel) Plăcințeanu** (1924-1961), medic primar ortoped la Spitalul Brâncovenesc din Bucureşti, a fost la rândul său arestat în urma unei povești de dragoste cu actrița Lica Gheorghiu, fiica şefului Statului de atunci, Gheorghiu-Dej. Acesta nu a acceptat relația, iar medicul a fost condamnat în 1959. Și-a pierdut viața în 1961, îmbolnăvindu-se de ulcer duodenal și tuberculoză pulmonară, în condițiile de detenție exterminantă din închisoarea de la Râmnicul Sărat.(15)

Soţia Profesorului, **Clemansa (Mansi) Barberis - Plăcinţeanu** (1899-1986) a fost cunoscuta compozitoare şi profesoară de la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Iași (1934-1950) şi din Bucureşti (1951-1956), precum şi de la Institutul de Teatru „I.L. Caragiale" din Capitală. Creația sa, inspirată mai ales din istoria națională, a consacrat-o pe această primă femeie compozitor de muzică de operă din România. Se născuse la Iași, ca fiica inginerului, de descendență italiană, Giuseppe Barberis și a Margueritei Cazaban, din a cărei familie, de origine franceză, mai proveniseră actorul Jules Cazaban, scriitorul Alexandru Cazaban şi sculptorul Ion Irimescu. Mansi Barberis a absolvit Conservatorul din Iași în 1922, ca elevă a unor reputaţi profesori ai vremii, printre care Alfonso Castaldi, Luigi Narice, Sofia Teodoreanu şi Antonin Ciolan. A urmat studii de vioară, pian, canto şi compoziţie deopotrivă la Paris, Berlin,Viena și Roma. Membră a Societății Compozitorilor (1935) și ulterior a Uniunii Compozitorilor din România, a fondat la Iaşi cvartetul „Femina" şi s-a numărat printre întemeietorii Orchestrei simfonice „George Enescu". (16)

Familia Prof. Gheorghe și Clemansa Plăcințeanu a avut doi copii: pe Sorana-Iosefina-Caterina (1921-2007) și pe Gheorghe – Ginel (1924-1961). Devenită prin cele două căsătorii Coroamă Stanca, Sorana Plăcințeanu a absolvit inițial Facultatea de Chimie Industrială a Politehnicii „Gh. Asachi" din Iași (1946), dar s-a reorientat spre regia de teatru, afirmându-se în final ca regizoare și scriitoare de talent. Alături de mama sa, distinsa compozitoare Mansi Barberis, a fost

Parhon C.I., Plăcințeanu Gh., Ornstein I., *Sur un cas de Pseudohermaphroditisme*, Revue Française d'Endocrinologie, t.16, no. 5, Oct. 1938; pp.341-349;

Plăcinţeanu Gh., Dobreanu D., *Fistelkarzinom auf dem Boden cronischer Osteomyelitis*, Zentralblatt fur Chirurg., 1938, nr.25.

cea care a asigurat continuitatea luminoasă a familiei Plăcințeanu. (Fig.10)

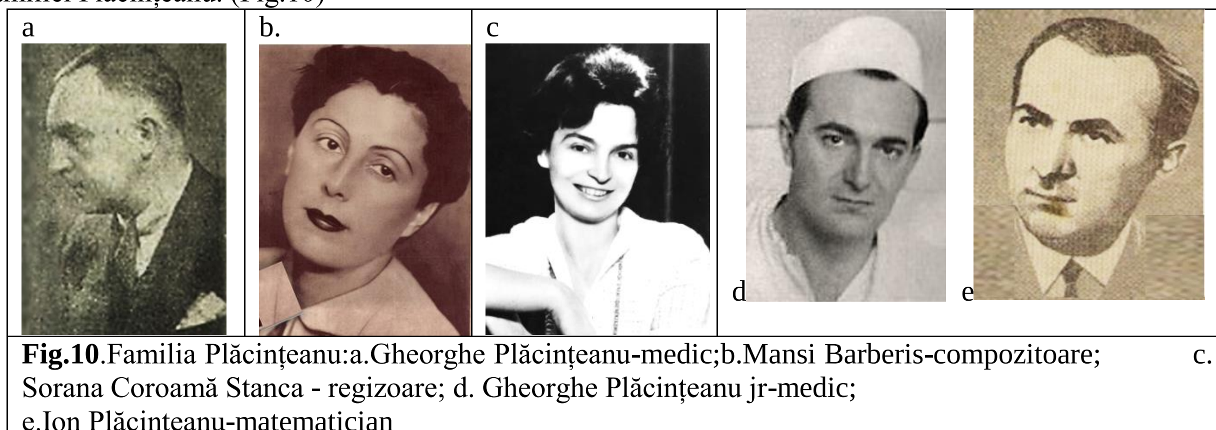

Fig.10.Familia Plăcințeanu:a.Gheorghe Plăcințeanu-medic;b.Mansi Barberis-compozitoare; c. Sorana Coroamă Stanca - regizoare; d. Gheorghe Plăcințeanu jr-medic; e.Ion Plăcințeanu-matematician

Reabilitarea familiei Profesorului Gheorghe Plăcințeanu a putut surveni după 1965, în condițiile criticilor aduse de noua conducere a partidului comunist „greşelilor" trecutului, de care formal se delimita ferm. Din când în când, alături de familia supraviețuitoare, Magistrul Plăcințeanu revenea discret în oraşul ce îl consacrase, reîntâlnindu-și la Iași prietenii de altădată și participând la reprezentarea operelor lui Mansi Barberis ori la piesele de teatru puse în scenă de Sorana Coroamă în cetatea moldavă. Așa au fost, de pildă, operele soției sale „Domnița din depărtări", cu premiera în 1976, și „Căruța cu paiațe", cu premiera în 1982, la Opera din Iași.

Între o biografie de epocă și un model peren

În biografia Profesorului Gheorghe Plăcințeanu se oglindește o întreagă epocă, idealurile și realizările unui medic de excepție, neîmplinirile și determinanții socio-politici ai unei „stări de destin". Lecția sa inaugurală ca profesor universitar, un recurs la propriul traseu în viață, arăta, între altele, rolul pedagogic al modelelor și evidenția, prin discursul dezvoltat, ponderea pe care istoria propriei specialități o avea la acel moment în interpretarea propriei condiții profesionale, în estimarea alegerilor optime și previzionarea viitorului, mai mult sau mai putin îndepărtat. Așa cum afirma în 1942 Prof. Dr. Emil Gheorghiu: „Opera Profesorului Plăcințeanu, atât de vastă ..., merită să fie cunoscută mai ales de acei ce se bucură de progresele realizate de România într-o epocă atât de frământată şi atât de măreață". Prin dăruire, a reuşit să își înalțe el însuși chiar un monument „decât acel de fier/Mult mai trainic și nalt ca piramizi cerești"- după versul de sorginte Horațiană.Era „Spitalul Asigurărilor, clădit de D-sa, care - arăta Emil Gheorghiu - este un model de instituție chirurgicală, demn de un mare chirurg şi de un admirabil organizator." De aceea cunoașterea personalității sale poate constitui un model de a fi în lume și pentru lume, în timpuri de pace și de război, de restriște și de glorie.

Declarația de conflict de interese Autoarea declară că nu se află în conflict de interese financiare sau non financiare pentru datele și informațiile prezentate în articol.

Bibliografie

David M (rector). *Plăcințeanu Gheorghe*, Anuarul Universității Mihăilene Iași 1938/39, Iași: Editura Universității Mihăilene, 1942, p. 47-48.

Maftei I., *Gheorghe Plăcințeanu (1894-1982).Chirurg*, in Ionel Maftei, *Personalități ieșene*, vol.V, Iași: Comitetul de cultură și educație socialistă al Jud. *Iași*, 1984, pp: 182-184.

*** *Semicentenar Clinica II Ginecologie Iași. Centenar Prof. Dr. Gheorghe Plăcințeanu*, Iași: Polirom SA, 1994.

Lițu M., *Profesor Dr. Gheorghe Plăcințeanu (1894-1). O viață dăruită oamenilor*, in E. Târcoveanu, V. Scripcariu (editori), *Ctitorii Prestigiului*, ed. II, Iași: Editura „Gr. T. Popa" Iași, 2019, vol. II, pp.180-185.
Romanescu C., *Un secol de învățământ medical superior la Iași*, Iași: Întreprinderea Poligrafică 1979, p.97,135, 147-148.
Plăcințeanu Gh., *Aportul chirurgiei în obstetrică (Lecţiune inaugurală ţinută în amfiteatrul Facultăţii de Medicină din Iaşi, în 24 Octombrie 1942*, Revue Médico-Chirurgicale – Bulletin de la Société des Médecins et des Naturalistes de Jassy", 1943, an LIV, nº. 1-2: 3-20.
Ionescu Cristina, *Index bibliografic* al *Revistei Medico-Chirurgicale (1887-1944).*Clinica, 2001, VI, 1: 38-39.
Târcoveanu E., Lițu M., Epure Oana, *Epitropia „Sfântul Spiridon", de la origini la glorie, desființare și noi începuturi*, vol.II, Iași: Scripta Manent, 2004.
Slătineanu A.(rector), Situația Universității Iași. Situația facultăților și institutelor, Anuarul Universității Iași 1924-1925, Iași: Tipografia Coop. „T. M. Carpați",1925, pp.7,121.
Popa Gr.T., *Raportul dintre Spiridonie și Facultatea de Medicină*, Însemnări ieșene nr. 9,1938, in Dana Baran (editor), *Conștiință și cunoaștere. Gr.T. Popa. Publicistică*, Iași: Ed. Universității „Al. I. Cuza" -Ed. „Gr. T. Popa" – UMF Iași, 2010, vol.II, pp: 156-161.
Plăcințianu Gh., Lambescu Al., *Activitatea de 7 ani a secţiei chirurgicale a spitalului Beldiman din Bârlad*, Mişcarea Medicală Română, 1933, an VI, nr.3-4, pp: 253-257, 292.
Plăcințeanu A., *Prefață*, in Popa Gr.T., *Igiena ca factor de solidaritate socială*, Bârlad: Editura Revistei „Însemnări Medicale", 1933.
Gheorghiu Em., *Noi profesori. Prof. Dr. Gh. Plăcințeanu*, Mişcarea Medicală Română, 1942, an XV, nr.7-8: 499-500.
Corduneanu C., *Ion Plăcințeanu (1893-1960).* Libertas Mathematica, 2010, vol. 30, pp. 205+. *Gale AcademicOneFile*, link.gale.com/apps/doc/A238912399/AONE?u=googlescholar&sid=bookmark-AONE&xid=e775558f. Accessed 20 Dec. 2022.
Tănase S., *Intrigă și iubire*, blog Stelian Tănase, București strict secret, 18 aprilie 2011.
Zdru Eliza, *Vă mai amintiți de... Mansi Barberis*, Adevărul, 29 iunie 2010, https://adevarul.ro/stil-de-viata/cultura/va-mai-amintiti-de-mansi-barberis-1231276.html